

השפעת הרטבת שננות השום זן "שני" לפני הזריעה על הנביטה והיבול

אבני איתן 2001

מ. לוי, מ. כצנלסון, צילה דביר - מו"פ צפון, ש. גרף - שה"מ.

מבוא - בעבר היה מומלץ לטבול במים את שננות השום המיועדות לזריעה ללילה לפני הזריעה, ובבוקר הזריעה להוציא מהמים וללא יבוש לזרוע ביד. הטבילה במים היתה מזרזת את תהליכי הנביטה. עם כניסת מכונות הזריעה שלא יכולות לזרוע שננות רטובות הופסקה טבילת השננות לפני זריעתן.

מטרת הניסוי - לשוב ולבדוק את השפעת הרטבת השננות ויבושן על הנביטה.

פרטים אגרוטכניים: שננות שום בגודל אחיד נטבלו במים למשך 30 דקות, 6 - שעות ו - 24 שעות, חצי מכל כמות טבולה יובשה בשמש לפני הזריעה. הזריעה בוצעה בתחנת הניסויים באבני איתן ב - 26/9 בנעימה ידנית לעומק כ - 2 - ס"מ בעומד של כ - 20 שננות למ"ר. תכנית הניסוי בלוקים באקראי ב - 5 חזרות בשטח 8 מ"ר כל חזרה. הניסוי טופל כמקובל בשטחי השום ברמת הגולן. במהלך הגידול נערך מעקב אחרי הצצת והתפתחות השום בטיפולים השונים, ב - 8/5 נאסף מדגם של שום ירוק ונשקל, ו ב - 8/5 נאספה החלקה ונשקלה.

תוצאות

חלק מהשננות הטבולות במים לפרקי זמן ארוכים יותר נבטו יותר מהר כפי שבא לביטוי בתצפית שנערכה ב - 17/10 :

אחוז ההצצה	הטיפול (הרטבה בשעות)
34 א	24 שעות
24 אב	24 שעות + יבוש
20 אבג	6 שעות
14 בג	6 שעות + יבוש
12 בג	30 דקות
10 בג	30 דקות + יבוש
4 ג	ביקורת ללא הרטבה

מספרים המלווים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות 0.05. ניתן ללמוד שהצצת השום בניסוי היתה לא אחידה. ובתנאים אלו מספר השננות שנטבלו למשך 24 שעות ולמשך 6 שעות שלא יובשו נבטו דומה מבחינה סטטיסטית וכולט בהשוואה לשננות בחלקות הביקורת שנביטתן התעכבה. כ - 3 שבועות לאחר מכן ב - 8/11 נערכה תצפית נוספת בניסוי:

אחוז הצצה	הטיפול (הרטבה בשעות)	אורך עלי השום (ס"מ)
82	24 שעות	23.4
86	24 שעות + יבוש	24.0
84	6 שעות	21.6
84	6 שעות + יבוש	19.8
80	30 דקות	21.2
76	30 דקות + יבוש	17.8
86	ביקורת	18.8

אין הבדל סטטיסטי בין המספרים במובהקות 0.05.
 מנתוני הטבלה אנו למדים שכחודש וחצי אחרי ההנבטה אחוז הנביטה היה דומה
 וההבדלים באורך הצמחים לא מובהק סטטיסטית.
 היבולים שנאספו היו כדלקמן : (ק"ג/ מ"ר).

משקל ראשי שום ב - 18/5			משקל שום ירוק (23/4)	הטיפול (הרטבה שעות)
קטנים מס' משקל	בינונים מס' משקל	גדולים מס' משקל		
0.1 4	0.27 5	0.9 9	3.4	24 שעות
0.07 3	0.27 5	1.0 10	3.5	24 שעות + יבוש
0.14 5	0.22 3	0.9 10	3.3	6 שעות
0.14 5	0.26 4	0.9 10	3.4	6 שעות + יבוש
0.1 3	0.24 4	1.1 10	3.7	30 דקות
0.1 4	0.26 4	0.95 9	3.5	30 דקות + יבוש
0.07 2	0.26 4	1.1 10	3.7	ביקורת

אין הבדל סטטיסטי במובהקות 0.05.
 אין הבדל סטטיסטי ביבולי החלקות בטיפולים השונים.

- לסיכום:**
- טבילת השננות לפני הנעיצה מזרזת את הנביטה של חלק מהשננות.
  - ייבוש השננות לפני הזריעה במכונה עלול להפחית את השפעת הטבילה.
  - ככל שהשננות היו יותר זמן במים אחוז הנביטה גדל.
  - בניסוי זה לא היתה השפעה של קצב הנביטה על היבול הסופי.